

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 16. De expositione, & recitatione precationis Dominicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

tum Gallica Ecclesia Romanæ ritus sequun-
 tur: oportebit in promptu habere ea, quæ vo-
 lumine secundo, vel tertio dicturi sumus: cum
 ad Missæ ritus venerimus. ibi enim probabi-
 ter, olim Galliam, & Hispanias a Romana Ec-
 clesia in rituum ratione discrepasse, eo profus
 modo, quo nunc Ambrosiana ab eadem di-
 vertit: nec eius dissidij finem esse factum prius,
 quam Concilium Moguntinum secundum
 celebratum est, anno salutis DCCCXIII. post
 quem visum receptum esse arbitror, ut nemo ca-
 pitis abluionem amplius adhiberet: tum ne
 ab Ecclesia Romana dissentire videretur: tum
 vitiosæ abluionem demereriis, qui il-
 lam abluionem baptismum esse rati, verum,
 salutaremque baptismum respuebant.

Gallia, &
 Hispania o-
 lim Eccle-
 siæ Romane
 ritus non
 servabant:
 & quando
 eos servare
 ceperint.
 Mos ablu-
 di capitis
 quando ces-
 sauerit, & e-
 ius causa.

De expositione, & recitatione preca-
 tionis Dominicæ.

CAP. XVI.

Postidie eius diei, hoc est, feria secunda
 hebdomadæ sacrosanctæ arcana Domini-
 cæ precatiois mysteria exponebantur. cuius
 rei perspicua sunt testimonia in sanctis Patri-
 bus, Augustino in primis Homil. 42. de com-
 mendatione orationis Dominicæ, & eius ex-
 positione: vbi hæc inquit: *symbolum reddidisti,*
quo breviter comprehensa continetur fides: iam, ut
ante dixi vobis, quod ait Apostolus Paulus, quomo-
do invocabunt, in quem non crediderunt? quia ergo

Oratio Do-
 minica bap-
 tizandis
 exponeba-
 tur fer. 2.
 post Do-
 min. Pal-
 mar.
 Rom. 10.

quomodo credatur in Deum, & accepistis, & tenuistis, & credidistis, accipite hodie, quomodo inuenitur Deus. ipse filius, sicut audistis, cum Euangelium loqueretur, docuit discipulos suos, & fideles hanc confessionem. Spem habemus obrinendae causae nostrae, quae talis iuris peritus nobis preces dictauit, sicut cuiusque sitis, qui sedes ad dexteram patris, ipse est aduocatus noster, qui venturus est iudex noster. inde enim venturus est iudicare vivos, & mortuos, tenete ergo orationem hanc, quam reddidistis die Sabbarum ieiunissimo, quo die baptizandi estis. quae verba antequam explicentur, visque argumenti appareat; sciendum, illam homiliam feria secunda post diem Palmarum habitam esse; vt colligitur potest ex serm. 119. quem inscripsit de feria secunda post Palmas, vbi haec subduntur: *eadem die alius sermo de eodem, qui habetur in libro quinquaginta homiliarum XLII.* quo postea recte sequitur, quod dicimus; quoniam hodie in allato loco inquit orationem exposuit. In quo citando consulto longior fui, quia ad quoque ad hoc caput pertinentia colligi possunt: primo, post recitationem duodecim capitum, exponi solitam esse, cum dicatur: *confessi estis, qui sedet ad dexteram patris;* confessio autem ex recitatione cognoscatur: deinde orationem, quare diuerso tempore duodecim Apostolorum sententiae, & Dominicae precatio traderentur, fuisse, quod prius credendum modum, quam petendi, cognoscere oportet: quorum primum symbolo, alterum oratione consequimur. Non inficior tamen, saepe aliam explicari solitam, praesertim si prima vice illam

Precatio
Dominica
exponetur
post
Symbolum
fidei, &
quare.
Precatio
Dominica
quando plures
exponi
continget.

minus recte intelligentia percepissent. quem-
 demodum facit S. Augustinus feria 4. post Pal-
 mas in serm. 126. de temp. & die baptismi. serm.
 171. & 182. Immo etiam breui temporis lapsu
 non nihil variatum est; vsusq; postea obtinuit,
 ut feria secunda hebdomadae tertiae quadrage-
 simae exponeretur: de quo in Ordine Romano
 scriptum est tit. de denunciati. scrutin. ad elect.
 quod tertia hebdomada in quadragesima, se-
 cunda feria, nunciatur: eadem die tanguntur, au-
 res, & nares catechumenorum digitis presbyterorum.
 eadem die percipiunt orationem Dominicam, & sym-
 bolum ad reddendum in sabbaro sancto Pascha. ve-
 rum huiusmodi mos denuo immutari cepit; fa-
 ctumq; est, ut ad feriam quartam hebdomadae
 quartae quadragesimae orationis explicatio de-
 duceretur: cuius nobis author est Amalarius
 Fortunatus lib. 1. de Eccl. Offic. c. 8. his verbis:
 Secunda varietas fit in quarta hebdomada Quadrage-
 simae, & in quarta feria. memorata quarta feria a-
 pud cultores Ecclesiae in apertura aurium dicitur. ead-
 em die tanguntur nares, & aures catechumenorum,
 digitis presbyterorum. eadem die peripiunt orationem
 Dominicam, & symbolum ad reddendum in sabba-
 ro sancto Pascha. Nec mihi illud dixeris, ex S.
 Augustini sententia, precationem Domini-
 cam octavo die, postquam explicata fuerat, re-
 citatam esse: cum homil. 42. dicat: ad octo an-
 norum dies ab hodierno die reddituri estis hanc orationem,
 quam hodie accepistis; ex quo colligere videris,
 eandem orationem ipsius Augustini aetate ali-
 quanto ante feriam secundam hebdomadae
 praecedentis expositam fuisse; quoniam ab illa

Oratio
 Dominica
 quando ce-
 perit expo-
 ni ser. 2.
 hebdom. 3.
 Quadrag.

Orationis
 Dominicae
 explicatio
 deducta ad
 ser. 4. hebdom.
 4. Quadr.

ad baptismi diem, quo recitabatur, octiduum non intererant. nam id ex hominis opinione profectum est, existimantis, orationem Dominicam ante baptismi administrationem necessariario recitatam esse. quod quam manifestum sit, ex eo conuincitur, quoniam illa feria secunda post feralem Christi tempus habita est, vt supra probauimus. Et S. Augustini ea fuisset opinio, vt baptizati recitaretur, nunquam ibidem dixisset: *baptizati reddituri estis non orationem, sed synagoga* quare diem alium indicare voluit, baptizati posteriorem; qui cum octauus sit a feria secunda hebdomadae sacrosanctae, eum secundum diem post Paschalia mysteria esse, necesse est.

Oratio Dominica non necessario recitabatur ante baptismum.

Oratio Dominica recitabatur feria 2 post Pascha.

Oratio Dominica quando ceperit recitari die baptismi.

Suffecto autem more exponendi feria secunda hebdomadae tertiae, vel feria quarta hebdomadae quartae, ab Ecclesia lege cautum fuit, non nisi in Pascharis, aut Pentecostes periculo redderetur; sicut ex allatis Amalarij verbis eadem die percipiunt orationem Dominicam, et *pro* bolum, ad reddendum in sabbato sancto paschalis, spicue intelligimus. quod ipsum tradidit Ambrusius Flaccus lib. de Diuin. Offic. cap. de Sabbato S. Pasch. adijciens, hoc S. Gregorij institutum fuisse; dum ait: *post hac, ponit manus super caput eorum, & dicit orationem ad catechumenum, iuxta dum hic iuxta sanctum Gregorium reddunt orationem, & orationem Dominicam, aut patris pro*

Neque vero hoc loco expectandum est, cum Ioannis Zonaræ in c. 78. Synodi sextae Trulensis auctoritati respondeam, qui asserit, singulis hebdomadis baptizandos eam orationem

partem, quã didicerant, Episcopo, vel presby-
teris recitasse, non enim is sum, qui, quicquid
visum est, verum, ac certum esse, existimẽ.
videtur hoc illi, qui inania, & leuia consecran-
tur. meo autem iudicio ita est Zonaræ vera au-
thoritas, si de sui temporis moribus sermo sit:
verum de superiori ætate, & primis Ecclesiæ
temporibus, nisi alia testimonia accedant, mi-
hi non probatur.

*De more pedes abluendi, qui Mediolani, & in aliis
regionibus seruabatur.*

CAP. XII.

Ed age, iam dicamus de ablutione pedum, ^{Baptizadis}
Sed inque ritibus, ac caremoniis, quæ me ^{pedes ab-}
tam legem, ac morantem, duabus de causis ^{lucantur.}
maxime impellit ad scribendum: primo quod
a communi hominum cognitione remota est,
nec passim obuia legentibus: deinde, quia pe-
cabarem ferè nostræ Ecclesiæ consuetudinem
attingerem cuius illustrandis ritibus, & ad suam
quemque deducendum originem, aliquando
seorsim mea opera versabitur. Sanè cum S.
Ambrosius, nostræ Ecclesiæ parens, atque fun-
dator, eam caremoniam adhiberet, longum
negocium a multis, præsertim a Pontifice pas-
sus est; cui ille pro sua prudentia respondens,
egregiè suam causam defendit: nec destitit a
suscepto negotio: donec Christum, & S. Pe-
trum eius consuetudinis authores faciens, alio